

Liikennöintisopimus kohde 4 (brutto)

Linja-autoliikenne	3
1 Sopijapuolet	3
2 Liikenteestä vastaava henkilö	3
3 Sopimuksen kohde	3
4 Voimassaolo	3
5 Sopimusasiakirjat	3
6 Liikennöintisopimus.....	3
7 Sopimuksen tarkoitus.....	4
8 Lupa toiminnan harjoittamiseen.....	4
9 Liikennöinti.....	4
9.1 Julkisen palveluiden velvoite.....	4
9.2 Käytettävät linja-autot	5
9.3 Ylimääräiset vuorot ja lisäautot.....	5
9.4 Liikenteen suunnittelu ja palvelutason määrän muutokset.....	5
9.5 Lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmä	6
9.6 Henkilökunta ja asiakaspalvelu	7
9.7 Koulutus	8
10 Liikenteen hoidosta maksettava korvaus ja muut tulot.....	9
10.1 Korvausperusteet.....	9
10.2 Aikataulukaaavioiden muodostamisperiaatteet	9
10.3 Korvaussumma ja maksuehdot	10
10.4 Korvaushintojen tarkistaminen.....	11
10.5 Matkalipputulosten tilittäminen	12
10.6 Ylimääräiset ajot	12
10.7 Laatupalkkiot.....	12
10.8 Korvausten vähentäminen ja sanktio.....	13
10.8.1 Ajamattomat vuorot.....	13
10.8.2 Palvelurikemaksut.....	13
10.8.3 Kalustopoikkeamat	15
10.9 Korvausten pidättäminen ja kuittaus	15
11 Ylivoimainen este.....	16
12 Rahti	16
13 Tiedotus ja markkinointi.....	16
13.1 Mainostaminen linja-autoissa	17
14 Tutkimukset ja tarkastukset	17
15 Valvonta ja raportointi	17
16 Tarjousyhteenliittymä	18

17	Alihankinta	19
18	Vakuudet	19
19	Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen	19
20	Sulkeminen seuraavien tarjouskilpailujen ulkopuolelle	21
21	Sopimuksen siirtäminen	21
22	Erimielisyyksien ratkaiseminen	21
23	Päiväys ja allekirjoitus	21

Linja-autoliikenne

Tämän sopimuksen mukaisia ehtoja noudatetaan tehtäessä bruttoperusteisia liikennöintisopimuksia linja-autoliikenteessä Lahden kaupungin (seudullisen toimivaltaisenviranomaisen, jäljempänä tilaaja) ja liikenteenharjoittajan välillä.

Sopimukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus), Liikennepalvelulakia (320/2017), erityisalojen hankintalakia (1398/2016) sekä Julkisen palveluhankintojen yleisiä sopimusehtoja (JYSE 2014, Palvelut, päivitysversio huhtikuu 2017). Lahden kaupunki liikennepalvelulain 181 §:n joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena soveltaa liikennepalveluiden hankinnassa erityisalojen hankintalakia.

1 Sopijapuolet

Tämän sopimuksen sopijapuolina ovat toimivaltaisena viranomaisena Lahden kaupunki (jäljempänä tilaaja) (0149669-3) ja Lehtimäen Liikenne Oy (0151275-3) liikenteen harjoittajana.

2 Liikenteestä vastaava henkilö

Liikenteestä vastaava henkilö on liikenteen alkaessa Mikko Lehtimäki.

3 Sopimuksen kohde

Sopimus koskee liitteessä 1 olevan tarjouspyynnön mukaista kilpailukohdetta 4.

Kohde sisältää seuraavat linjat:

- linja 9 Metsämaa/Kytölä – Nastola (Uusikylä)
- linja 10 Hoitajankatu – Nastola (Harjuviidantie)
- linja 98 Ruuhijärvi – Nastola

4 Voimassaolo

Tämän sopimuksen voimassaolo alkaa 1.7.2022 ja päättyy koulujen lukuvuoden 2029-2030 viimeisen viikon sunnuntaina, ellei sitä tarjouspyyntökirjeessä esitetyllä tavalla ole irtisanottu päättyväksi aikaisemmin.

Jatko-optiomahdollisuus enintään kaksi (2) vuotta, molempien osapuolten hyväksyessä optioiden käyttöönottamisen.

5 Sopimusasiakirjat

Sopimusasiakirjat ovat seuraavat:

1. tämä sopimus
2. tarjouspyyntö liitteineen
3. Julkisen hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2014, Palvelut, päivitysversio huhtikuu 2017)
4. liikenteenharjoittajan tarjous liitteineen

Jos sopimusasiakirjoissa esiintyy tulkintatarvetta, niin tulkinnessa noudatetaan edellä lueteltua tärkeysjärjestystä.

6 Liikennöintisopimus

Tuotettaessa joukkoliikennepalvelut bruttosopimuksen perusteella saa liikenteen tilaaja matkalipputulot. Liikenteenharjoittajalle maksetaan sopimuksen mukaisesta

liikennöinnistä korvaus, joka lasketaan tilaajan laatimista ja hyväksymistä aikataulukaaivoista. Korvauksen perusteena ovat liikenteen hoidon vaatimat suoritteet, joita ovat linjakilometrit, linjatunnit ja autopäivät, ja niiden tarjouksen mukaiset hinnat siten kuin jäljempänä kohdassa 10 on todettu.

7 Sopimuksen tarkoitus

Tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti tilaaja hankkii liikenteenharjoittajalta sopimuksen kohteena olevien linjojen liikennöintiä tilaajan vahvistamien julkisen liikenteen palvelutasoa koskevien määräysten, reittien ja aikataulujen mukaisesti ja siten, kuin liikennöintisopimuksessa ja siihen liitetyissä asiakirjoissa on todettu.

Palvelun on oltava sopimuksen mukainen ja toimittava sovitulla tavalla. Liikenteenharjoittaja vastaa siitä, että palvelu täyttää tässä sopimuksessa ja sen liitteenä olevissa asiakirjoissa yksilöidyt vaatimukset ja yhteisesti kirjallisesti sovitut määräykset.

Palvelun on koko sopimuskaudella täytettävä vaatimukset, jotka perustuvat lakiin tai sen nojalla annettuun asetukseen tai viranomaismääräykseen, ja jotka ovat voimassa sopimuksen tekohetkellä tai jotka ovat silloin julkaistu ja säädetty tulemaan voimaan sopimuskauden aikana.

Liikenteenharjoittaja sitoutuu ammattimaiseen töiden järjestelyyn ja toimintansa kehittämiseen.

Sopijapuolet pyrkivät kaikki matkustajaryhmät sekä esteettömyyden ja ympäristön huomioivaan yhteistyöhön. Tämä edellyttää sopijapuolilta avointa yhteistyötä, luottamusta ja vuorovaikutusta sopimuksen toimivuuden kehittämiseksi.

Tämä sopimus perustuu tilaajan järjestämään tarjouskilpailuun ja siitä tehtyyn hankintapäätökseen.

8 Lupa toiminnan harjoittamiseen

Liikenteenharjoittajalla on koko sopimuskauden ajan voimassa oleva lupa henkilöliikenteen harjoittamiseen liikennepalvelulain (tai kulloinkin voimassaolevan lain) nojalla ja lupa oikeuttaa tämän sopimuksen mukaisiin palveluihin.

9 Liikennöinti

9.1 Julkisen palveluiden velvoite

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liikennöimään liikennöintisopimuksen mukaista liikennettä.

Liikenteenharjoittaja sitoutuu toteuttamaan liikennetarjonnan aikataulujen mukaisesti ja siten, että kaikki matkustajat saavat paikan linja-autoissa voimassa olevien säästösten mukaisesti. Liikenteenharjoittaja varautuu

- liikennehäiriöihin sekä poikkeuksellisiin matkustajamääriin pitämällä yllä riittävän valmiuden vara-autojen asettamiseksi liikenteeseen.
- kuljettajan sairastumiseen tai loukkaantumiseen tai muihin vastaaviin riskeihin.
- mahdollisiin linja-autojen rikkoontumisiin ja muihin vastaaviin riskeihin.

9.2 Käytettävät linja-autot

Sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävien linja-autojen on oltava hyväkuntoisia, siistejä sekä tyypiltään, iältään ja muilta ominaisuuksiltaan vähintään tarjouspyyntöasiakirjoissa ja tarjouksessa määritellyn mukaisia koko sopimuskauden ajan.

Ominaisuuksiltaan ja tyypiltään muunlaisia linja-autoja saadaan käyttää ainoastaan poikkeuksellisesti ja silloin, kun määritellyn mukaisia linja-autoja ei välttämättömien huolto- ja korjaustöiden tai varaosien saantivaikeuksien vuoksi taikka jostain muusta liikenteenharjoittajasta riippumattomasta syystä ole käytettävissä. Tällöinkin käytettävän linja-auton on täytettävä tarjouskohteeseen määritellyt kalustovaatimukset (kokonaispaikkavaatimus, päästötasorajoitus, mahdollinen matalalattiavaatimus sekä muu kohdekohtainen vaatimus).

Liikenteenharjoittajan on ilmoitettava tilaajalle kaluston rikkoutumisesta johtuvasta poikkeuksellisen kaluston käytöstä välittömästi ja kuitenkin viimeistään seuraavana päivänä aamupäivän aikana. Normaalien huolto- ja korjaustöiden aikaisesta poikkeuskalustosta on annettava selvitys, jos tilaaja sitä erikseen pyytää. Ns. koululaisvuoroilla liikenteenharjoittajan on ilmoitettava reiteillä tapahtuvista, ajoon vaikuttavista, häiriöistä välittömästi myös ao. kunnan osoittamille yhteyshenkilöille.

Poikkeuksellista kalustoa saa käyttää enintään viiden (5) peräkkäisen liikennöintipäivän ajan. Perustellusta syystä liikenteenharjoittaja voi anoa tilaajalta poikkeuskaluston käytölle pidempää aikaa.

Sähkö- ja konversiobussien osalta vara-autoa saa käyttää enintään 40% kokonaissuoritteesta kilometreissä mitattuna. Tämä pitää sisällään myös mahdolliset latauslaiteongelmat.

Autot on huollettava niin, että niiden kaikki laitteet toimivat moitteettomasti. Autojen on oltava siistejä ja puhtaita sisältä ja ulkoa. Autot on siivottava kerran vuorokaudessa. Tupakointi sopimusliikennettä harjoittavissa autoissa on kokonaan kielletty.

Vara-autolla ei voi korvata tarjouskilpailussa määriteltyä varsinaista ajoneuvoa siten, että tarjouskilpailussa määriteltyjä vuoroja operoitaisiin vara-autolla, kun varsinaisella tarjouskilpailussa tarjotulla ajoneuvolla operoitaisiin toista liikennettä tarjotun liikenteen sijaan, kuten esim. tilausajoa.

9.3 Ylimääräiset vuorot ja lisäautot

Liikenteenharjoittaja on velvollinen asettamaan liikenteeseen tilapäisesti lisäautoja, jos matkustajamäärä sitä edellyttää. Lisäautoista sovitaan etukäteen tilaajan kanssa. Tarjouspyynnön kohdekuvauksissa on esitetty tiedossa olevat / todennäköiset lisäautotarpeet.

Jos tarvetta lisäautojen käyttöön ei enää voida pitää tilapäisenä, on asiasta ilmoitettava tilaajalle. Pysyvästi asetettava lisäauto lisätään aikataulukaaavioon ja siitä maksetaan kaavion muutoksen mukainen ajosuoritteiden yksikköhintoihin perustuva lisäkorvaus.

9.4 Liikenteen suunnittelu ja palvelutason määrän muutokset

Tilaaja suunnittelee liikennöintisopimuksen mukaisen liikenteen reitit ja aikataulut ottaen huomioon tarjouspyynnössä asetetut vaatimukset ja vahvistamansa julkisen liikenteen palvelutason sekä siirtymäajan sopimusten mukaisen liikenteen. Tilaaja voi

muuttaa linjoja ja liikenteen määrää ennen liikenteen aloitusta tai sopimuskauden aikana, mikäli kysyntä, palvelutasotavoitteet, maankäyttö, määrärahat tai muut olosuhteet muuttuvat. Runkolinjastouudistuksen myötä reitteihin voi tulla muutoksia sopimuskauden aikana.

Tilaaaja päättää sopimuskauden aikana toteutettavista liikenteen muutoksista neuvoteltuaan ensin niistä liikenteenharjoittajan kanssa. Muutoksia saa tehdä enintään kolme kertaa vuodessa: vuoden vaihteessa sekä kesä- ja talviaikataulukausien alussa. Tilaaaja voi muuttaa sopimuksen yksittäisen kilpailukohteen liikennesuoritetta linjakilometreillä mitattuna enintään +/- 20 % koko sopimuskauden aikana.

Näitä suuremmista muutoksista tai lopetettavaksi aiotusta liikennekokonaisuudesta sovitaan liikenteenharjoittajan kanssa erikseen. Muutoksista ilmoitetaan liikenteenharjoittajalle viimeistään (3) kuukautta ennen niiden toteuttamista. Muutoksista ja mahdollisista tarkistuksista liikennöintikorvauksiin on kuitenkin ensin neuvoteltava ao. liikenteenharjoittajan kanssa. Korvauksen mahdollisessa tarkistamisessa on lähtökohtana liikenteenharjoittajan tarjouksessaan antamat linjakilometrin, linjatunnin ja autopäivän yksikköhinnat.

Jos liikenteen toteuttamiseen liittyvät olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet siitä, kun tarjous jätettiin ja sopimus tehtiin, tilaaaja voi vähentää palvelutason alueellista vähimmäistarjontaa.

Jos tilaaaja sopimuskauden aikana päättää täydentää palvelutasoa, sovitaan liikenteenharjoittajalle asetettavasta lisävelvoitteesta ja sen korvaamisesta erikseen. Korvauksen perusteena ovat liikenteenharjoittajan tarjouksessaan antamat linjakilometrin, linjatunnin ja autopäivän yksikköhinnat.

Liikenteenharjoittajan tarjouksessa antamia yksikköhintoja käytetään liikennöintikorvausta laskettaessa myös muutettaessa liikenteen määrää sopimuskauden aikana.

9.5 Lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmä

Liikenteenharjoittaja sitoutuu ottamaan käyttöön Tilaaajalla käytössä olevan lippu- ja maksu-, ja informaatiojärjestelmän sekä liittymään mahdollisiin muihin uusiin toimivaltaisen viranomaisten yhdessä hallinnoimiin järjestelmiin. Tilaaaja huolehtii liikennetietojen ylläpidosta.

Laki liikenteen palveluista 320/2017 velvoittaa 1.1.2018 alkaen liikkumispalveluita koskevien olennaisten tietojen tuottamiseen ja toimittamiseen kansalliseen rajapintaluetteluun ja lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuuteen. Vastuunjako hankintaviranomaisen ja liikenteenharjoittajan välillä edellä mainituissa lakisääteisissä tehtävissä on kuvattu hankinta-asiakirjoissa.

Tilaaaja vahvistaa liikennöintisopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävän lippujärjestelmän, matkalippujen hinnat ja myyntiehdot. Lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmä on tarkemmin kuvattu tämän sopimuksen liitteessä 4, 4.1 ja 4.2.

Liikenteenharjoittaja myy tilaaajan lippujärjestelmän mukaisia matkalippuja linja-autoissa ja lisälataa matkakortteja tilaaajan edellyttämällä tavalla. Linja-autoissa on voitava maksaa kertaliput ja lisälataukset käteisellä rahalla.

Liikenteenharjoittaja vastaa rahastuslaitteista ja matkakorttien lukulaitteista sekä niiden normaalista huollosta. Liikenteenharjoittaja hankkii tai päivittää kustannuksellaan lippu-, maksu- ja reaaliaikaisen informaatiojärjestelmän edellyttämät paikannuslaitteet, rahastuslaitteet ja varikkojärjestelmät sekä vastaa ja huolehtii niiden toimivuudesta ja yhteensopivuudesta lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmän kanssa. Laitteiden on oltava käyttökuntoiset ja toimiviksi testatut sopimuskauden alkaessa. Liikenteenharjoittajalla tulee olla valmius ID-pohjaisten lippujen tunnistamiseksi tai liikenteenharjoittaja hankkii omalla kustannuksellaan ID-yhteensopivat ja toimivat rahastuslaitteet tunnistepohjaisten korttien käyttöönottoon mennessä.

Jos järjestelmää sopimuskauden aikana tilaajan toimesta muutetaan siten, että siitä aiheutuu liikenteenharjoittajalle lisäkustannuksia esimerkiksi uusien laitehankintojen kautta, tilaaja korvaa muutoksista aiheutuneet ylimääräiset kustannukset täysimääräisesti.

Lähtökohtaisesti vain Waltin lipputuotteet kelpaavat sopimuksen mukaisessa liikenteessä. Lisäksi liikenteessä käyvät toistaiseksi maksuvälineenä Oy Matkahuolto Ab:n valtakunnalliset lipputuotteet. Sopimuspuolet voivat tarvittaessa sopia muiden kuin edellä mainittujen lipputuotteiden hyväksymisestä maksuvälineenä ja niiden tietojen siirtymisestä tilaajalle.

Mikäli maksujärjestelmä ei toimi tai se toimii virheellisesti liikenteenharjoittajasta johtuvan seikan vuoksi, on liikenteenharjoittajan ilmoitettava asiasta heti tilaajalle, jos virheellä on vaikutusta tilaajan toimintaan ja lipputuloihin. Liikenteenharjoittajan on korjattava virhe viipymättä. Liikenteenharjoittajan vastuulla olevia seikkoja ovat esimerkiksi vika yhdessä tai useammassa rahastuslaitteessa, rahastuslaitteen toimiminen väärin, käyttötapaukset eivät välity autojen rahastuslaitteista taustajärjestelmään, mahdollisesti liikenteenharjoittajan syöttämät reitti- ja/tai aikataulutiedot ovat väärin syötetty tai uudet asiakashinnat eivät siirry oikein liikenteenharjoittajan varikkojärjestelmästä ajoneuvojen rahastuslaitteisiin.

Tilaajalla on oikeus pidättää liikenteenharjoittajalta virhetilanteen aikana saamatta jääneet lipputulot liikennöintikorvauksesta. Korvauksen suuruus määritellään aiempien tilastotietojen perusteella. Mikäli liikenteenharjoittaja laiminlyö virheen korjaamisen tilanteen pitkittyessä yli 24 tuntia, on tilaajalla oikeus pienentää liikennöintikorvausta siinä suhteessa kuin matkustajaliikennepalvelun katsotaan huonontuneen. Tilaaja korvaa asiakkaalle aiheutuneet vahingot ja perii ne liikenteenharjoittajalta, jos vahinko on aiheutunut liikenteenharjoittajasta.

Tilaaja toimittaa viimeistään kuukautta ennen liikenteen alkamista aikatauluja, reittejä ja pysäkkejä koskevat tiedot joukkoliikenteen valtakunnalliseen rekisteriin tai/ja muuhun tietokantaan.

9.6 Henkilökunta ja asiakaspalvelu

Liikenteenharjoittaja vastaa työnantajana liikennettä palvelevasta henkilökunnasta ja siitä, että henkilökunta noudattaa palvelun laatuvaatimuksia, ja että sopimusliikenteessä noudatetaan voimassaolevia yleissitovia työehtosopimuksia.

Liikenteenharjoittaja vastaa siitä, että kuljettajat ovat perehtyneet Waltin kerta- ja arvolippujen myyntiin ja matkakorttien lisälataamiseen sekä mahdollisen virhemyyntin välittömään korjaamiseen.

Kuljettajien tulee kyetä palvelemaan matkustajia suomen kielellä. Asiakaspalvelun tulee olla ystävällistä ja asiallista. Matkustajia tulee tarvittaessa neuvoa matkustamiseen liittyvissä asioissa. Vammaisten, vanhusten ja lasten erityistarpeet tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon.

Kuljettajan tulee pyydettyä pystyä antamaan tietoa ajamansa reitin varrella olevista julkisista kohteista sekä vaihtoyhteyksistä. Kuljettajan tulee tietää, mistä matkustaja voi saada lisätietoja matkustamiseen liittyvistä asioista.

Lähtöpisteessä matkustajien tulee päästä autoon riittävän ajoissa ottaen huomioon myös huonojen säiden asettamat erityisvaatimukset. Kuljettajan on huolehdittava, että auton lämpötila ja ilmanvaihto ovat matkustajan kannalta asianmukaiset ja miellyttävät.

Kuljettajan on ilmoitettava häiriötilanteesta (rikkoutunut auto, 5/15 minuutin ylittävä myöhästyminen, yllättävä lisäkaluston tarve) viivytyksettä työnjohdolle, jonka on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Liikennöitäessä on noudatettava aikatauluja täsmällisesti. Kuljettajan on tiedotettava matkustajille häiriöstä ja aiheutuneen viivästyksen kestosta. Häiriötilanteessa kuljettajan on tarvittaessa opastettava matkustajia jatkoyhteyden valinnassa.

Kuljettajan on välitettävä matkustajien antama palaute liikenteenharjoittajalle, joka välittää sen tilaajalle.

Kuljettajan on vuoron päätepisteessä otettava talteen löytötavarat ja samalla huolehdittava auton siisteydestä. Löytyneistä Waltti-matkakorteista on välittömästi ilmoitettava liikenteenharjoittajalle ja edelleen tilaajalle.

Kuljettajan käytössä tulee olla autossa puhelin.

Liikennöinnissä tulee ottaa huomioon työsuojeluun ja noudatettaviin työehtoihin liittyvät velvoitteet.

Liikennöitsijä vastaa tarpeellisten tauko- ja wc-tilojen järjestämisestä omalla kustannuksellaan.

Tilaajalla on oikeus vaatia kuljettajan vaihtamista perustellusta syystä.

9.7 Koulutus

Liikenteenharjoittaja vastaa liikennöinnin sekä lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmien käytön edellyttämästä linja-autonkuljettajien koulutuksesta ja informoinnista.

Tilaaja toimittaa liikenteenharjoittajalle korvauksetta tilaajien yhteistä lippu- ja maksujärjestelmää varten tarvittavan koulutusmateriaalin ja avustaa muutoinkin koulutuksen toteuttamisessa. Materiaali toimitetaan pääsääntöisesti sähköisessä muodossa.

10 Liikenteen hoidosta maksettava korvaus ja muut tulot

10.1 Korvausperusteet

Tilaaaja maksaa sopimuksen mukaisesta liikenteen hoidosta liikenteenharjoittajalle korvauksen, joka lasketaan tilaajan laatimista ja hyväksymistä aikataulukaaaviosta seuraavien kolmen ajosuoritteen yksikköhintojen perusteella:

Linjakilometrit (km) ovat aikataulun mukaisten vuorojen kilometrit lisättyinä aikataulukaaaviossa esitetyillä siirtoajoilla. Kustannustekijänä linjakilometreihin katsotaan sisältyvän poltto- ja voiteluaine- sekä rengaskustannukset, korjaus- ja huoltopalkat sosiaalimenoineen sekä korjaus- ja huoltotarvikkeet.

Linjatunnit (h) ovat ajokaaviossa esitettyjen aikataulupalojen kokonaisaika, joka sisältää aikataulun mukaisia vuoroja sekä mahdollisia siirtoajoja. Kustannustekijänä linjatunteihin katsotaan sisältyvän kuljettajien palkat sosiaalimenoineen.

Autopäivät (ap) ovat aikataulukaaavion mukaisen liikenteen hoitamiseen samanaikaisesti tarvittava linja-autojen määrä. Kustannustekijänä autopäiviin katsotaan sisältyvän linja-autokaluston pääomakustannukset.

Myös yleiskustannusten katsotaan sisältyvän yksikköhintoihin.

Liikenteen määrän muutokset sopimuskauden aikana otetaan huomioon toteutuneiden ajosuoritteiden mukaisina käyttäen korvausperusteena ajosuoritteiden yksikköhintoja. Ajosuoritteiden muutos lasketaan aikataulukaaaviosta. Aikataulukaaavioiden muodostamisperiaatteet on esitetty tarjouspyynnön liitteessä 1a.

Korvaus maksetaan kuukausittain toteutuneiden ajosuoritteiden perusteella.

Liikenteenharjoittajalle maksettava korvaus on ilmoitettu vuoden 2021 tammikuun hintatasossa ja perustuu seuraaviin liikenteenharjoittajan tarjouksessaan ilmoittamiin liikennesuoritteiden yksikköhintoihin (alv 0%):

0,381 €/ajokilometri
28,54 € /tunti
157,00 €/autopäivä

Sopimuskauden aikana toteutettavista tilaajan kanssa erikseen sovittavista poikkeuksellisista liikenteen lisäyksistä tai vähennyksistä aiheutuvat muutokset liikenteenharjoittajalle maksettavaan korvaukseen lasketaan samojen tarjouksessa ilmoitettujen yksikköhintojen perusteella.

10.2 Aikataulukaaavioiden muodostamisperiaatteet

Autokierto-Excel on linjan/linjaryhmän liikennöintisuoritteiden laskentamalli, jolla määritellään liikenteenharjoittajalle korvattavien linjakilometriä linjatuntien ja autopäivien määrä niin sanotulla jatkuvalla kalustokierrolla. Työehtosopimuksen, ajo- ja lepoaikalain tai vastaavia rajoitteita ei huomioida. Periaate on, että kalusto on mahdollisimman tehokkaassa käytössä.

Tilaaajan laskemaan ajoaikaan ei saa sisällyttää ajo- ja työaikalakien eikä työehtosopimusten vaatimia taukoja.

Autokierto-Excel laaditaan linja-, kohde- tai linjastokohtaisesti. Määrittelyn lähtökohdaksi on, että samaan kaavioon otetaan ne aikataulut, joiden kesken on

suunniteltu yhteinen toisiinsa niveltävä autokierto. Mahdollisen kahden tai useamman liikenteenharjoittajan yhteisesti liikennöimällä linjalla suoritteet lasketaan niin kuin linjaa liikennöisi yksi liikenteenharjoittaja.

Linjakilometreiksi lasketaan aikataulunmukaisten vuorojen kilometrit lisättynä autokierto-Excelissä mahdollisesti esitetyillä siirtoajoilla. Siirtymistä aamulla varikolta linjalle ja illalla linjalta varikolle ei lasketa linjakilometreiksi. Reittipituudet perustuvat karttaohjelmaan ja niitä tarvittaessa tarkennetaan sopimukseen. Reittipituudet pyöristetään lähimpään 100 metriin.

Linjatunneiksi lasketaan em. linjakilometrien tuottamiseen kuluva aika seuraavasti: Autokierto-Excel koostuu yhdestä tai useammasta välilehdestä ja aikataulupalasta. Aikataulupala alkaa kullakin autolla ensimmäisestä aikataulun mukaisesta lähtöajasta. Aikataulupala päättyy kullakin autolla palan viimeisen lähdön matka-ajan päättyessä. Viimeisen lähdön matka-aika lasketaan linjoittain 1 minuutin tarkkuudella. Aikataulupala sisältää aikataulun mukaisia vuoroja sekä mahdollisia siirtoajoja. Aikataulupalat lasketaan erillisiksi, jos edellisen lähdön laskennallisen päättämisaajan ja seuraavan lähdön alkamisajan välinen ero on 61 minuuttia tai enemmän.

Autopäiviksi lasketaan kunakin päivänä aikataulukaaivioista laskettu, suurin linjoilla samanaikaisesti tarvittava automäärä.

Sopimuskauden alkaessa voimassa olevat tilaajan vahvistamat autokierto-Excelit ovat tämän sopimuksen liitteinä.

Autokierto-Exceliä voidaan muuttaa sopimuskauden aikana. Muutosten yhteydessä päivitetään myös linjakilometrien, linjatuntien sekä autopäivien määrät.

10.3 Korvaussumma ja maksuehdot

Liikenteenharjoittajan saama korvaus maksetaan laskua vastaan kuukausittain jälkikäteen. Maksuehto on 21 pv netto. Tilaaja maksaa sopimuksen mukaisen korvauksen laskua vastaan kuukausierinä jokaisen kuukauden 20. päivään mennessä kuitenkin viimeistään 10 päivän kuluttua siitä, kun tarvittavat tiedot lipputulovähennyksistä on saatu mukaan (koskee erityisesti joulukuun laskutusta). Viivästyskorko on korkolain mukainen. Mikäli korvauksen maksu viivästyy tilaajaa tai rahalaitosta koskevan lakon, työsulun tai niihin verrattavan työtaistelutoimenpiteen johdosta, viivästyskorkoa ei makseta eikä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja korvata. Laskuun ei saa lisätä laskutus- tai muita lisiä.

Laskutustiedot:
Lahten kaupunki / kunnallistekniikka
Aila Laaksonen
Askonkatu 2
15100 Lahti
044 416 3999
aila.laaksonen@lahti.fi

Ensisijaisesti tilaaja vastaanottaa verkkolaskuja.

Verkkolaskut:
OVT-tunnus 00370149669300110
Operaattori Basware Oyj
Operaattoritunnus BAWCFI22
Viitetiedoksi: joukkoliikenne

10.4 Korvaushintojen tarkistaminen

Korvaushintoja tarkistetaan siten, että ensin tarkistetaan tarjouksen mukaisen korvauksen arvonlisäverotonta määrää tarjouksen jättämiskuukauden tasosta liikenteen aloittamispäivää edeltävän kuukauden tasoon soveltaen Tilastokeskuksen linja-autoliikenteen kokonaisindeksin (2015=100) muutosta. Tarkastelujakson kuukausi-indeksien keskiarvoa verrataan lähtötason kustannusindeksiin (1/2021 = 105,6). Tämän jälkeen korvausta tarkistetaan puolivuositain edellä mainitun indeksin edellisten kuuden (6) kuukauden indeksilukujen keskiarvon mukaisesti täysimääräisesti.

$$uusi\ korvaus = \frac{\text{tarkastelujakson indeksien eskiarvo}}{105,6} \times \text{lähtötason korvaus}$$

jossa

uusi korvaus = tarkistusajankohdasta alkavan puolivuotiskauden aikana maksettava korvaus. Tarkistus tehdään erikseen jokaiselle yksikköhinnalle [€/km], [€/h], [€/ap].

tarkastelujakson indeksien keskiarvo = tarkistusajankohtaa edeltäneen puolivuotiskauden tammi-kesäkuu tai heinä-joulukuu linja-autoliikenteen kuukausi-indeksien keskiarvo

105,6 = lähtötason 1/2021 linja-autoliikenteen indeksin arvo

lähtötason korvaus = liikenteenharjoittajan tarjouksenmukainen korvaus (hintatasossa 1/2021) erikseen jokaiselle yksikköhinnalle [€/km], [€/h], [€/ap].

Korvaustason tarkistamisessa käytetään arvonlisäverottomia yksikköhintoja.

Mikäli henkilökuljetuksille määrätty arvonlisävero muuttuu joko säädösmuutosten tai verotuskäytännön muuttumisen vuoksi, palvelujen hinnat muuttuvat vastaavasti.

Jos kustannustaso sopimuskauden aikana muuttuu sopijapuolista riippumattomista syistä oleellisesti ennalta arvaamattomalla tavalla ja siten, että se ei ole tullut huomioituksi linja-autoliikenteen kustannusindeksissä, neuvotellaan liikenteenharjoittajille maksettavan korvauksen tarkistamisesta kaikkien tilaajan toimialueella toimivien liikenteenharjoittajien kanssa. Tarkistustarpeen arvioimisen lähtökohtana on linja-autoliikenteen kokonaisindeksin muutos.

Sopimuksen kohteessa polttoaineena käytettävän uusiutuvan biodieselin hinnan kehitystä ei ole sopimusasiakirjoja laadittaessa huomioituna linja-autoliikenteen kustannusindeksiin. Liikenteenharjoittajan on huomioitava tarjousta tehdessään biodieselin korkeampi ostohinta (0,15-0,25€ /litra) normaaliin dieseliin verrattuna. Mikäli uusiutuvan biodieselin hinnan ja normaalin dieselin hinnan ero kasvaa yli 0,25€ / litra, liikenteenharjoittaja voi perustellusta syystä esittää tilaajalle kustannusten tarkistamista uusiutuvan biodieselin ja normaalin dieselin kasvaneen hinnanerotuksen vuoksi. Tilaaja käsittelee kirjallisen hakemuksen 2kk sisällä saapumisesta.

Kun uusiutuva biodieselin hinnankehitys otetaan osaksi joukkoliikenteen kustannusindeksiä, niin silloin liikenteenharjoittajalla ei ole enää oikeutta vaatia lisäkorvauksia uusiutuvan dieselin ja normaalin dieselin kasvaneeseen hinnanerotukseen.

Biokaasun osalta sovelletaan sopimuksen kohteessa samoja periaatteita kuin uusiutuvan biodieselin kustannusten tarkistamisessa kuitenkin niin, että biokaasun ja maakaasun ero kasvaa yli 0,25€. Hintaa tarkastellaan kaasun ilmoitetuista hinnoista (vertailuhinta bensiiniin €/l).

10.5 Matkalipputulojen tilittäminen

Kertalipuista ja matkakorttien lisälataamisesta saadut käteislipputulot ovat tilaajan ennakkomaksua liikenteenharjoittajalle, ja ne ovat heti liikenteenharjoittajan käytettävissä. Liikenteenharjoittaja vähentää kuukausittain liikennöintilaskussa lippulajeittain eriteltyinä kaikki lippujen myynnistä saamansa tulot. Vähennys tehdään viiveellä kalenterikuukautta seuraavan liikennöintikuukauden laskutuksessa, lukuun ottamatta joulukuuta, jonka vähennys tehdään joulukuun liikennöinnistä tilaajan tilikauden vaihtumisen takia (joulukuun laskusta vähennetään sekä marras- että joulukuu).

Liikenteenharjoittaja ilmoittaa saamansa matkalipputulot ja matkojen jakauman eri vyöhykelipuille kuukausittain tilaajalle tai tämän osoittamalle taholle, ellei tilaaja saa näitä tietoja suoraan clearing-järjestelmästä. Lipputulojen määrittämistä varten liikenteenharjoittajan on huolehdittava siitä, että kaikkien linja-autojen osalta rahastustiedot on siirretty tilaajalle välittömästi kuukauden viimeisen päivän liikennöinnin jälkeen.

10.6 Ylimääräiset ajot

Ylimääräisistä vuoroista ja lisääautoista sovitaan tapauksittain. Ylimääräiset ajot otetaan huomioon kuukausittain todellisten suoritteiden mukaisina. Mikäli ylimääräinen vuoro aiheuttaa todellisen lisääauton tarpeen, maksetaan ylimääräisestä vuorosta linjatuntien ja linjakilometrien lisäksi myös autopäiväkorvaus. Tapauksesta riippuen voidaan ylimääräisten ajojen linjakilometreihin ja -tunteihin sisällyttää myös ajoon liittyvä siirtoajo.

10.7 Laaturapalkkiot

Palvelun laatua mitataan sopimuskauden aikana neljän kuukauden täysinä jaksoina, ellei sopimuskausi ala tai pääty neljän kuukauden täyden jakson aikana, jolloin palvelun laadun mittausaika lyhenee vastaavasti. Jaksot ovat tammi - huhtikuu, touko - elokuu ja syys - joulukuu.

Mittauksen tekee ulkopuolinen taho ja siinä selvitetään matkustajien mielipide palvelun laadusta. Arvosanat annetaan 1 - 5 pistettä siten, että

- 1 = erittäin huono
- 2 = melko huono
- 3 = keskinkertainen
- 4 = melko hyvä
- 5 = erittäin hyvä

Otoksen suuruus kilpailukohteessa on noin 200-300 matkustajaa ja kysely tehdään niin, että 1/3 koskee aamuruuhkaa, 1/3 iltaruuhkaa ja 1/3 muuta liikennettä. Otokseen kerätään aineisto vähintään 1 - 2 viikon ajalta/jakso.

Lopullinen mittaustulos eli kokonaisarvosana pisteiden osalta lasketaan yhden desimaalin tarkkuudella normaalia pyöristyssääntöä käyttäen.

Matkustajilta kysytään arvosanat seuraavista laatuosista:

Laatuosa

Painoarvo

1 = kuljettajan asiakasystävällisyys	40 %
2 = Kuljettajan ajotapa	20 %
3 = Bussin ulkotilat / siisteys	15 %
4 = Bussin sisätilat / siisteys	25 %

Edellä olevista mittaustuloksista lasketaan painoarvojen mukaan kokonaisarvosana, jonka tavoitetasona kilpailutuskohteessa on 3,8 - 3,9. Liikennöitsijä saa palvelubonusta mittaustuloksen perusteella, jos arvosana ylittää 3,9 seuraavan kaavan mukaan

$$\text{bonusprosentti} = (X - 3,9) \times 2,5/0,6$$

jossa X tarkoittaa yhtälössä matkustajamittauksessa saatua kokonaisarvosanaa pisteissä. Bonuksen maksimiarvo on +2,5 %, jonka Liikennöitsijä voi enimmillään saada jakson aikana maksetuista korvauksista.

10.8 Korvausten vähentäminen ja sanktio

10.8.1 Ajamattomat vuorot

Ajamatta jääneestä liikenteestä ei makseta korvausta. Kokonaiskorvausta alennetaan korvausta ajamatta jääneen vuoron vuoksi kyseisen vuoron linjatuntien ja linjakilometrien määrällä. Ajamatta jääneiden lähtöjen linjakilometreihin ja linjatunteihin sisällytetään myös lähtöihin liittyvät siirtoajojen suoritteet. Autopäivä vähennetään mikäli ajamaton osuus vähentää kohteen ajokaavioista laskettua suurinta samanaikaisesti tarvittua automäärää. Tämän lisäksi liikenteenharjoittaja vastaa ajamattomasta liikenteestä mahdollisesti johtuvista vahingonkorvauksista ja korvaavien palveluiden järjestämisestä.

Jos laiminlyönti on viikkotasolla toistuvaa, alennetaan korvausta toteutumattomien liikennesuoritteiden määrän osalta kaksinkertaisesti.

Lähtö katsotaan ajamattomaksi, jos se lähtee aikataulunmukaista lähtöaikaa aiemmin tai yli viisitoista (15) minuuttia aikataulunmukaista lähtöaikaa myöhemmin tai myöhemmin, kuin seuraava lähtö. Lähtö katsotaan myös ajamattomaksi, jos aamun klo 4:00 - 8:30 välisenä aikana vuoro lähtee viisi (5) minuuttia aikataulunmukaista lähtöaikaa myöhemmin. Ajamattomasta lähdöstä on ilmoitettava tilaajalle kirjallisesti viimeistään seuraavana arkipäivänä klo 15.00 mennessä.

Lisäksi ajamattomasta vuorosta peritään määrätty palvelurikemaksu.

Edellä mainittuja vähennyksiä ei tehdä siltä osin, kuin ajamattomuus on aiheutunut ylivoimaisesta esteestä, johon liikenteenharjoittaja ei ole voinut vaikuttaa.

10.8.2 Palvelurikemaksut

Mikäli liikenteenhoidossa tapahtuu selviä palvelurikkeitä, niin Liikennöitsijä on velvollinen hyvittämään rikkeen maksamalla Tilaaajalle palvelurikemaksun. Tarvittaessa maksuvelvollisuus todetaan yhteisesti Tilaaajan ja Liikennöitsijän neuvottelussa.

Liikennöitsijä on neuvottelemaan kerran kuukaudessa tilaaajan kanssa palvelurikemaksuista.

Palvelurikemaksut, joiden suuruutta ja perusteita voidaan yksipuolisesti muuttaa Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan (tai sitä vastaavan päätöksentekuelimen) päätöksellä, peritään kilpailutushetkellä seuraavista rikkeistä:

1. Ajamaton vuoro	50 €
2. Myöhästyminen autokierron aikataulupalan ensimmäiseltä vuorolta > 2 min	150 €
3. Siivoamaton tai pesemätön bussi	100 €
4. Linjakilvet väärin tai eivät toimi	100 €
5. Törkeät asiakaspalvelurikkeet	200 €
6. Lievemmat asiakaspalvelurikkeet	50 €
7. Päätepysäkille tuloaikojen laiminlyönti	100 €
8. Ajamattoman tai väärän tyyppisellä kalustolla ajatun vuoron ilmoittamatta jättäminen säädetyssä ajassa	300 €
9. Oikean lähdön valitsematta jättäminen rahastuslaitteelta	50 €

Rikkeiden määritelmät

1. Ajamaton vuoro

Ajamatta jääneestä liikenteestä peritään palvelurikemaksu mukaan linjasivuittain.

2. Myöhästyminen autokierron aikataulupalan ensimmäiseltä vuorolta

Liikennöitsijän on mitoitettava varikkosivuihin riittävästi aikaa.

3. Siivoamaton tai pesemätön bussi

Bussi katsotaan siivoamattomaksi tai pesemättömäksi, jos olosuhteet huomioon ottaen voidaan perustellusti olettaa, että bussia ei ole edeltävän 24 tunnin aikana siivottu tai pesty.

4. Linjakilvet väärin tai eivät toimi

Linjakilvissä esitettävä informaatio ei vastaa Tilaajan ohjeita.

Auton ollessa muussa kuin linja-ajossa (varikko- siirto- tms. ajo), tulee linjakilvissä olla oikea informaatio asiakkaan nähtävissä.

5. Törkeät asiakaspalvelurikkeet

Kuljettaja tai muu Liikennöitsijän henkilökuntaan kuuluva käyttäytyy palvelutilanteessa asiakasta kohtaan olosuhteet huomioon ottaen kohtuuttomalla ja törkeällä tavalla.

Törkeäksi asiakaspalvelurikkeeksi katsotaan mm. asiakasta loukkaava kielenkäyttö, matkan tahallinen viivästyttäminen tai maltin menettäminen asiakaspalvelutilanteessa.

6. Lievemmat asiakaspalvelurikkeet

Lievemmiksi asiakaspalvelurikkeiksi katsotaan mm. kuljettaja ei hallitse rahastuslaitteen käyttöä, perusteeton ohiajo pysäkillä, reitinosan ajamatta jättäminen, matalalattiabussin sijasta ajetaan korkealattiaisella bussilla, rahastusvirheen korjaamatta jättäminen ja linja-autossa tai sen ovien läheisyydessä tupakointi sekä liikennesääntöjen rikkomisen.

7. Päätepysäkille tuloaikojen laiminlyönti

Tilaajan maksamalla ajalla ollessaan kuljettajan tulee, mikäli se liikennöintiolosuhteiden perusteella on mahdollista, ajaa bussi päätepysäkille niin

hyvässä ajoin, että matkustajat voivat rauhassa nousta autoon ja maksaa matkansa ennen aikataulunmukaista lähtöaikaa.

Pääte pysäkillä tuloaika katsotaan laiminlyödyksi, jos bussi ei saavu pääte pysäkillä tai jos kuljettaja ei pääte- tai ajantasauspysäkillä odottaessaan anna matkustajille sisäänkäymähdollisuutta bussiin vaikka se liikennöintiolosuhteiden perusteella olisi mahdollista. Erytistä huomiota kiinnitetään siihen, jos matkustajien sisäänkäymä bussiin viivytetään huonoissa sääoloissa tarpeettomasti.

8. Ajamattoman tai vääräntyyppisellä kalustolla ajatun vuoron ilmoittamatta jättäminen säädetyssä ajassa

Kirjallinen ilmoitus sähköpostitse Tilaajan ilmoittamaan osoitteeseen ajamattomista, myöhästyneistä tai vääräntyyppisellä kalustolla ajetuista vuoroista on annettava seuraavaan arkipäivään klo 15.00 mennessä.

9. Oikean lähdön valitsematta jättäminen rahastuslaitteelta

Reaaliaikaisen matkustajainformaation toimiminen ja vuoro kohtaisten matkustajamäärien seuranta edellyttää, että kuljettaja valitsee oikean lähdön rahastuslaitteelta. Mikäli reaaliaikainen seuranta toteutetaan muulla kuin rahastuslaitteella, koskee oikean lähdön valitsematta jättäminen myös kyseistä laitetta.

10.8.3 Kalustopoikkeamat

Jos liikenteessä käytettävät linja-autot eivät iältään tai muilta ominaisuuksiltaan ole sopimuksen mukaisia, vähennetään kuukausittain maksettavaa korvausta näiden lähtöjen sopimuksen vastaisilla linja-autoilla ajettujen autopäivien määrällä kerrottuna sopimuksen mukaisella autopäivän hinnalla.

Jos liikenteessä käytetään toistuvasti linja-autoja, jotka eivät ole ominaisuuksiltaan sopimuksen mukaisia, vähennetään liikenteenharjoittajan koko kohteen kuukauden yhteenlasketusta autopäiväkorvauksesta 20%.

Vähennystä ei tehdä välttämättömien huolto- ja korjaustöiden ajalta. Mikäli poikkeuskalustoa käytetään liikenteenharjoittajan anomuksesta perustellusta syystä yli viiden (5) päivän ajan, tilaajalla on mahdollisuus harkita vähennyksistä luopumista.

Jos sähköautolla tai uusiutuvalla biodieselillä tai biokaasulla tarjottu linjakilometrimäärä ei toteudu, vähennetään korvauksesta ko. käyttövoimalla ajamatta jääneiden linjakilometrien hinnat kaksinkertaisina.

Myös dieselin käyttäminen käyttövoimana uusiutuvan dieselin sijaan, kun liikenteenharjoittaja on tarjouksessaan esittänyt käyttövoimaksi uusiutuvan dieselin, katsotaan sopimuksen vastaiseksi kalustoksi. Liikenteenharjoittaja on velvollinen tuottamaan tilaajalle kuukausittain dokumentin, jossa todennetaan uusiutuvan dieselin käyttö. Edellä mainittu pätee myös biokaasuun, kun liikenteenharjoittaja on tarjonnut linja-autojen käyttövoimaksi kaasua.

10.9 Korvausten pidättäminen ja kuittaus

Tilaajalla on oikeus liikenteenharjoittajaa enempää kuulematta pidättää liikenteenharjoittajalle maksamatta oleva korvaus ja käyttää sitä vakuutena taikka sopimusrikkomuksesta johtuvien vahingonkorvaus- ja muiden saataviensa kuittaamiseen kuten tässä sopimuksessa (erityisesti kohta 18) on todettu.

11 Ylivoimainen este

Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla poikkeuksellisen vaikea työvoimatilanne, sota, kapina, pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energijakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena. Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Liikennöintikorvaus maksetaan toteutuneiden suoritteiden perusteella. Mikäli liikennöintiä ei voida suorittaa ylivoimaisen esteen takia, Tilaaja ei ole korvausvelvollinen ajamatta jääneiden liikennöintisuoritteiden korvaamiseen.

12 Rahti

Liikenteenharjoittaja saa kuljettaa rahtia ja pitää rahdin kuljettamisesta saatavat tulot. Rahtia ei saa kuljettaa matkustajille varatuissa tiloissa. Rahdin kuljetuksesta ei saa aiheutua haittaa henkilöliikenteen aikataulunmukaiselle suorittamiselle.

13 Tiedotus ja markkinointi

Tilaaja huolehtii toimialueensa julkisen liikenteen yleismarkkinoinnista ja yleisestä koko toimialuetta koskevasta tiedottamisesta.

Linja-autokalustoa koskevilla määräyksillä voidaan etukäteen rajoittaa mainostilan osuutta tai mainonnan sisältöä linja-autojen ulkopinnoissa.

Tilaaja voi tarjouspyynnössä asettaa vaatimuksia linja-autokaluston ja informaatioaineiston yhtenäisestä värityksestä ja tunnuksista.

Liikenteenharjoittaja varaa linja-autojen sisäpinnoista riittävästi tilaa tilaajan yleismarkkinoinnille ja tiedottamiselle sekä ulkopinnoista kyseessä olevan liikenteen tunnuksille. Liikenteenharjoittaja huolehtii tämän materiaalin kiinnittämisestä ja poistamisesta.

Liikenteenharjoittajan tulee noutaa tilaajalta aikatauluja ja pitää niitä saatavilla linja-autoissaan. Liikenteenharjoittajan tulee sisällyttää vuorojen aikataulut omaan aikataulutiedotukseensa.

Se kunta, jonka alueella liikennettä hoidetaan, huolehtii pysäkkiaikataulujen taittamisesta ja asentamisesta niille pysäkeille, joille aikataulujen kiinnittäminen katsotaan tarpeelliseksi ja on mahdollista.

Tilaaajalla on oikeus asentaa näyttötauluja liikenteenharjoittajan linja-autoihin.

13.1 Mainostaminen linja-autoissa

Liikenteenharjoittajalla on oikeus myydä mainostilaa linja-autoistaan. Liikenteenharjoittaja vastaa mainostilaa koskevista sopimuksista ja mainosten teettämisestä ja asentamisesta aiheutuvista kustannuksista. Liikenteenharjoittaja saa mainostamisesta tulevat tulot itselleen.

Mainosten tulee noudattaa hyvää tapaa ja säädyllisyyttä. Tilaaajalla on oikeus määrätä sopimattomaksi luokittelemansa mainos poistettavaksi välittömästi liikenteenharjoittajan kustannuksella. Mainokset eivät saa estää matkustajia näkemästä ulos (saavat peittää vain ikkunanreunaa tai mainosten tulee olla materiaailtaan sellaisia, että niiden läpi näkee ulos). Tilaaaja suosittelee, ettei läpinähtäviäkään ikkunan peittäviä mainoksia asenneta, koska ne vähentävät matkustusmukavuutta.

Tilaaajaväriteisten linja-autojen mainospinnat on määritelty erikseen tarjouspyynnössä.

Yleismarkkinointiin kuuluvan informaation esittämisestä linja-autojen elektronisissa näyttötauluissa sovitaan erikseen.

14 Tutkimukset ja tarkastukset

Tilaaajalla on oikeus kustannuksellaan tehdä linja-autoissa liikennepalveluiden laatua, palvelutasoa ja asiakastytyväisyyttä sekä liikenteen suunnittelua koskevia tutkimuksia ja tarkastuksia. Tutkimuksia ja tarkastuksia tekevät henkilöt matkustavat veloitusetta tilaaajan henkilökuntakortilla tai muulla tilaaajan antamalla todistuksella. Liikenteenharjoittajan henkilökunta avustaa tarvittaessa tutkimusten teossa. Tästä ei makseta erillistä korvausta.

15 Valvonta ja raportointi

Tilaaajalla on oikeus valvoa ja tarkastaa sopimukseen kuuluvan liikenteen matkalippujen myyntiin, lippukirjanpitoon, ajosuoritteisiin ja linja-autojen käyttöön liittyviä asiakirjoja ja tietoja sekä saada nähdäkseen niistä tietokannoissa olevia tietoja sekä ottaa niistä jäljennöksiä ja otteita. Tilaaajalla on myös oikeus valvoa reittien ja aikataulujen noudattamista sekä linja-autokalustoa ja palvelutasoa koskevien määräysten noudattamista. Tilaaajalla on oikeus ilman ilmoitusta tehdä linjakohtaista tarkastusta, jossa tarkkaillaan matkalippujen myyntiä ja lippujen voimassaolon tarkistusta.

Liikenteenharjoittaja valvoo linjojensa liikennöintiä ja ilmoittaa liikennöinnin poikkeuksista tilaajalle luvussa 10.7 "Korvauksen vähentäminen ja sanktio" määritetyllä tavalla.

Liikenteenharjoittaja toimittaa tilaajalle seuraavat seurantaraportit ja asiakirjat:

- yhteenveto ajamattomista, myöhästyneistä, korvaavalla kalustolla ja muilla kuin sopimusasiakirjoissa määritellyillä linja-autoilla liikennöidyistä lähdoistä kuukausittain

- selvitys sopimuksen mukaisessa liikenteessä käytetyistä linja-autoista ja niillä ajetuista linjakilometreistä sen toteamiseksi, että linja-autokaluston enimmäisikää koskevia vaatimuksia on noudatettu. Selvitys toimitetaan neljännesvuosittain (tammi-maaliskuu, huhti-kesäkuu, heinä-syyskuu ja loka-joulukuu) siten, että raportti toimitetaan tarkastelujaksoa seuraavan kuun 20. päivään mennessä. Ensimmäinen selvitys toimitetaan lokakuun 20 pv. Mennessä..
- liikenteenharjoittajan tilinpäätösasiakirjat kahden (2) kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta.
- verottajan todistus siitä, että liikenteenharjoittajalla ei ole vastuullaan verovelkaa vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.
- vakuutusyhtiön todistus siitä, että työntekijöiden eläkevakuutusmaksut on maksettu vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liittymään tilaajan käytössä olevaan sähköiseen palautejärjestelmään. Liikenteenharjoittaja vastaa asiakkailta saamiinsa palautteisiin kahden arkipäivän sisällä sekä lähettää tilaajalle tiedoksi myös muuta kautta kuin ePalaute-järjestelmästä tietoon tulleen asiakaspalautteen sekä vastauksen siihen käyttämällä Lahden kaupungin ePalaute-järjestelmää.

Tilaaja voi perustellusta syystä esimerkiksi silloin, kun sopimuksen mukaisen liikenteen hoidossa on ilmennyt ongelmia, vaatia liikenteenharjoittajalta selvitystä yrityksen taloudellisesta ja teknisestä suorituskyvystä. Liikenteenharjoittajan on toimitettava tällöin viipymättä vaaditut todistukset ja selvitykset.

Liikenteenharjoittaja varautuu tilaajan kanssa pidettäviin kokouksiin (esim. Lahden seudun joukkoliikennetyöryhmä) ja lisäksi ongelmatilanteista johtuviin tapaamisiin tarpeen mukaan.

Uusiutuvan biodieselin ja biokaasun käytöstä on toimitettava luotettavat dokumentit, esimerkiksi polttoainelaskutus, omaan säiliöön toimitetun uusiutuvan biodieselin tai biokaasun toimitusdokumentit, kirjanpito autokohtaisista tankkauksista eriteltynä uusiutuvan biodieselin tai biokaasun tankkauksilla kuukausittain.

16 Tarjousyhteenliittymä

Liikenteenharjoittajat voivat voimassa olevan kilpailulainsäädännön puitteissa muodostaa tarjousyhteenliittymiä, jotka jättävät yhteisiä tarjouksia kilpailtavana olevasta liikenteestä.

Tarjousyhteenliittymä voidaan muodostaa esimerkiksi silloin, kun yksittäisen liikenteenharjoittajan resurssit, kuten linja-autojen määrä, eivät riitä sopimuksen kohteena olevan liikenteen hoitamiseen. Tarjousyhteenliittymään kuuluvat liikenteenharjoittajat vastaavat yhteisvastuullisesti liikennöintisopimuksen mukaisista velvoitteista. Tarjousyhteenliittymää kohdellaan itsenäisenä oikeushenkilönä.

Tarjousyhteenliittymiä koskevat rajoitteet on määritetty tarjouspyynnössä.

Tarjousyhteenliittymä nimeää liikenteestä vastaavan henkilön.

17 Alihankinta

Jos liikennöinnissä käytetään alihankkijaa, kuuluu vastuu liikenteen hoidosta liikennöintisopimuksen tehneelle liikenteenharjoittajalle. Alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa tulee esittää kirjallisesti tilaajan hyväksyttäväksi ennen muutosta tai alihankinnan aloitusta. Alihankkijan kelpoisuus ratkaistaan samoilla perusteilla kuin varsinaisen liikenteenharjoittajankin kelpoisuus. Alihankkijalla tarkoitetaan kaikkia liikenteenharjoittajaan sopimussuhteessa olevia osapuolia, jotka osallistuvat liikenteen hoitamiseen.

Kaikki liikennöintisopimuksen veloitteet ja määräykset koskevat soveltuvin osin myös alihankkijan liikennöintiä, vaikka alihankkijan ja tilaajan välillä ei olekaan sopimussuhdetta.

Alihankinnan määrä ei saa ylittää lainsäädännössä määriteltyä enimmäismäärää. EU:n palvelusopimusasetus määrää, että julkisen henkilöliikenteen palvelujen hoitamiseen valittu liikenteenharjoittaja veloitetaan hoitamaan itse suurin osa julkisen henkilöliikenteen palveluista.

Tilanteessa, jossa alihankkija menettää kelpoisuutensa henkilöliikenteen harjoittamiseen, liikenteenharjoittaja on velvollinen välittömästi vaihtamaan alihankkijan tai huolehtimaan liikenteestä itse.

- *Todetaan mm. käytettävät alihankkijat sekä alihankinnan määrä ja kohteet. Alihankinnasta voidaan vaihtoehtoisesti tehdä sopimukseen myös erillinen liite, jota päivitetään sopimuskauden aikana.*

18 Vakuudet

Liikenteenharjoittajan tulee asettaa sopimusvelvoitteidensa kaikinpuolisen täyttämisen vakuudeksi tilaajan hyväksymä erillinen vakuus, jonka määrä on ilmoitettu tarjouspyynnössä.

Vakuuden tai muun saatavat turvaavan järjestelyn tarkoituksena on korvata tilaajalle mahdollisesti aiheutuva vahinko, jos liikennettä ei aloiteta ja hoideta sopimuksen ja tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisesti tai sopimus purkautuu ennen sopimuskauden päättymistä. Vakuudeksi hyväksytään pankin tai vakuutusyhtiön omavelkainen takaus taikka muu tilaajan hyväksymä vakuus tai järjestely.

Vakuus on annettava viimeistään kaksi (2) viikkoa asiakirjojen tarkistamisesta ja se palautetaan liikenteenharjoittajalle kolme (3) kuukautta sen jälkeen, kun liikenne on alkanut ja sitä on hoidettu sopimuksen mukaisesti. Tämän jälkeen tilaajalla on oikeus käyttää vakuutena liikenteen sopimuksen mukaisesta hoitamisesta sitä liikennöintikorvausta, joka kulloinkin on maksamatta ja kuitata tuosta maksamattomasta korvauksesta liikenteenharjoittajaa enempää kuulematta mahdolliset liikenteenharjoittajalta olevat korvaussaatavansa.

19 Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

1. Sopimus voidaan purkaa välittömästi, jos liikenteenharjoittaja ei määräaikaan mennessä aseta sopimuksen mukaista vakuutta tai toimita tarjouspyynnössä edellytettyä selvitystä varikkopalveluiden järjestämisestä.
2. Jos toinen sopijapuoli oleellisesti rikkoo keskeisiä sopimuksen ehtoja, kuten laiminlyö toistuvasti liikennöintivelvoitteen, käyttää sopimuksen vastaista

ajokalustoa, laiminlyö maksu- tai informaatiojärjestelmässä olevan virheen tai toimintahäiriön korjaamisen taikka laiminlyö maksuvelvollisuutensa, on toisella sopijapuolella oikeus purkaa sopimus, ellei ensin mainittu sopijapuoli ole oikaissut menettelyään sopimuksen mukaiseksi asetetun kohtuullisen, vähintään kahden (2) viikon määräajan kuluessa saatuaan toiselta sopijapuolelta tätä tarkoittavan kirjallisen huomautuksen, joka sisältää esitetyn rikkomuksen yksilöinnin.

Jos edellisessä kappaleessa tarkoitettu sopimusehtojen rikkominen on toistuvaa, eikä johdu ylivoimaisesta ja sopijapuolesta riippumattomasta syystä, on toisella sopijapuolella oikeus purkaa sopimus välittömästi.

3. Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, jos liikenteenharjoittaja joutuu konkurssitilaan tai muutoin sellaiseen taloudelliseen tilaan, ettei se pysty asianmukaisesti täyttämään sopimuksen velvoituksia, ellei liikenteenharjoittaja tai sen oikeudenomistaja tilaajan esittämän vaatimuksen jälkeen kohtuullisessa ajassa saata toimintaansa sopimuksen mukaiseksi ja aseta sopimukseen perustuvien velvoitteittensa täyttämistä tilaajan hyväksymää lisävakuutta.
4. Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus myös, jos liikenteenharjoittaja menettää joukkoliikennelain mukaisen kelpoisuutensa henkilöliikenteen harjoittamiseen. Samoin sopimus voidaan purkaa, jos liikenteestä vastaava henkilö on menettänyt kokonaan tai joltain osin joukkoliikennelaissa säädetyt kelpoisuusehdot, eikä hänen tilalleen ole asetettu ao. edellytykset täyttävää henkilöä.
5. Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus myös, jos tarjoajaa rasittaa hankintalain (1397/2016) 81 §:ssä mainittu harkinnanvarainen poissulkemisperuste (konkurssi, vakava virhe ammattitoiminnassa, verojen tai sosiaaliturvamaksujen laiminlyöminen, Suomen tai Euroopan unionin lainsäädännön, tieliikenteen sosiaalilain rikkomukset, työehtosopimusten tai työoikeudellisten velvoitteiden rikkominen, merkittävät ja toistuvat puutteet keskeisen vaatimuksen toteuttamisessa aiemmissa hankinta tai käyttöoikeussopimuksissa)
6. Tilaajan määrärahojen muuttuessa niin paljon, että neuvotellaan sopimusehtoihin kirjattua muutosvaraa suuremmista liikenteen muutoksista, eikä liikenteenharjoittaja hyväksy muutosta, on liikenteenharjoittajalla oikeus purkaa sopimus päättymään siihen hetkeen, jona muutos toteutettaisiin. Mikäli sopimus purkautuu tällä perusteella, ei kummallakaan sopijapuolella ole oikeutta vahingonkorvaukseen.
7. Liikenteenharjoittaja voi ilman eri perustelua irtisanoa sopimuksen, kun sopimuksen mukaisen liikenteen alkamisesta on kulunut vähintään kaksitoista (12) kuukautta. Irtisanomisaika on kaksitoista (12) kuukautta.
8. Tilaaja voi irtisanoa sopimuksen kahdentoista (12) kuukauden irtisanomisajalla, jos liikennepalveluiden kysyntään vaikuttavat olosuhteet ovat sopimuskauden aikana olennaisesti, ennalta arvaamattomasti ja liikenteen kannattavuuteen merkittävästi vaikuttavalla tavalla muuttuneet eikä sopimuksen jatkamista voida näissä oloissa pitää kohtuullisena. Sopijapuolet neuvottelevat liikenteen päättymisen ajankohdasta ja se on ajoitettava liikennöintikauden loppumiseen.

Jos sopimuksen päättymisen ennenaikaisesti johtuu muusta syystä kuin sopimusvelvoitteiden laiminlyönnistä, menettää liikenteenharjoittaja kertakaikkisena korvauksena tilaajalle sopimuksen purkautumisesta aiheutuvista järjestely- ja muista kustannuksista sopimuksen mukaisen vakuuden tai alkuperäistä vakuutta vastaavan

summan. Tilaajalla on oikeus liikenteenharjoittajaa kuulematta kuitata vakuutta vastaava summa liikenteenharjoittajalle maksettavasta korvauksesta. Menetettävän vakuuden määrää tai korvausta voidaan sovittaa, jos sopimuksen purkautuminen tapahtuu sopimuskauden jälkimmäisellä puoliskolla.

Sopimuksen purkautuessa on sopimusta rikkonut sopijapuoli myös velvollinen korvaamaan vastapuolelleen tai kolmannelle osapuolelle mahdollisesti aiheuttamansa välittömän vahingon. Jos sopimus on purkautunut liikenteenharjoittajan vastuulla olevasta syystä, voidaan liikennöinnistä maksettavaa korvausta käyttää liikenteenharjoittajaa enempää kuulematta myös vahingonkorvaussaatavan kuittaamiseen.

20 Sulkeminen seuraavien tarjouskilpailujen ulkopuolelle

Liikenteenharjoittaja voidaan sulkea määräajaksi, enintään kolmeksi (3) vuodeksi liikenteen järjestämistä koskevien tarjouskilpailujen ulkopuolelle, jos joko tilaajan tai tilaajan toimialueen kuntien järjestämien tarjouskilpailujen tai suorahankinnan perusteella tehdyn sopimuksen purkautuminen on johtunut liikennöitsijästä johtuvasta syystä edellä luvussa 18 kohdissa 1., 2., 3., 4. ja 6. kuvatuissa tilanteissa.

Sama koskee tilannetta, jos liikenteenharjoittaja on kohdan 18.5 mukaisesti tuomittu rikoksesta tieliikenteen sosiaalilainsäädännön, työ- ja lepoaikaerikkomuksista tai muuhun välinpitämättömyyteen liikenneturvallisuuden noudattamattomuudesta, taloudellisen hyödyn tai vilpillisen kilpailuedun tavoittelusta taikka muusta epärehellisyydestä.

21 Sopimuksen siirtäminen

Sopimus voidaan siirtää toiselle liikenteenharjoittajalle vain liiketoimintakaupan yhteydessä. Tämä edellyttää aina kuitenkin tilaajan etukäteishyväksyntää.

Jos sopimuskauden aikana tilaajana olevan toimivaltaisen viranomaisen toimivalta-alue muuttuu siten, että sopimuksen mukainen liikenne tulee kuulumaan toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle, koskevat nämä yleiset ehdot myös tilaajana olevalta toimivaltaiselta viranomaiselta toiselle siirtyvää liikennettä.

22 Erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli tämä ei johda sopijapuolia tyydyttävään lopputulokseen, ratkaistaan erimielisyydet tilaajan kotipaikan käräjäoikeudessa.

23 Päiväys ja allekirjoitus

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samansanaista kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle.

14.9.2021

LAHDEN KAUPUNKI
kaupunkiympäristö

---

kaupungininsinööri
Mika Lastikka

LIIKENTEENHARJOITAJA

Mikko Lehtimäki
toimitusjohtaja
Lehtimäen Liikenne Oy